GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 80. *Sâmbătă în 26 Maiŭ (7 Iunie)* **1884.**

Braşovŭ în 25 Maiu, (6 Iunie.)

„Cui îi folosesce şi cui îi strică passivitatea Românilorŭ ardelenĭ?„

La acésta întrebare, ce-o pune „Pester Lloyd“ în numĕrulŭ sĕu de Miercurĭ, rĕspunde acéstă fóiă însăşĭ în modŭ fórte caracteristicŭ.

„Nimenea,“ ḍice organulŭ oficiosŭ, „nu póte spune cui va folosí şi cui va strica politica Românilorŭ ardelenĭ.“ Dér, ca şi cândŭ ar voí sĕ se corégă, acelaşĭ ḍiarŭ declară în rĕndulŭ următorŭ, că „positivŭ passivitatea le strică numai Românilorŭ.“

„Pester Lloyd“ suţine de o parte, că nu scie décă ne va folosí politica de resistenţă passivă, de altă parte însĕ pretinde a scí positivŭ că ea ne strică. Contradicţiunea e destulŭ de bătătóre la ochĭ, căcĭ îndată ce se pretinde cu positivitate, că o direcţiune politică e rea şi stricăciósă, nu mai póte fi vorbă de folósele ei eventuale.

Concedemŭ că politica de pasivitate este impreunată cu multe suferinţe pentru Românii ardeleni. Nicĭ unŭ poporŭ nu face resistenţă passivă numai de petrecere, séu pentru că aşa place câtorva conducătorĭ de ai lui, ci décă îşĭ iea refugiulŭ la acestŭ mijlocŭ estremŭ, trebue sĕ aibă nisce motive fórte grave, trebue sĕ se véḍă ameninţatŭ în esistenţa sa. Intr'o asemenea situaţiune, care constrînge pe unŭ poporŭ la apĕrarea propriă cu mijlóce estreme, nu este mirare, că acestŭ poporŭ sufere şi că are a se luptá cu multe rele şi neajunsurĭ.

Décă „Pester Lloyd“ înţelege relele şi neajunsurile, cari urméză din situaţiunea desperată, ce ni-au creat'o adversarii noştri, atuncĭ are dreptate, că resistenţa nóstră passivă ne causéză multe suferinţe, bună óră cum trebue sĕ sufere într'o cetate încunjurată de inimicĭ toţĭ câţĭ se află între zidurile ei, fiindŭ siliţĭ sĕ rabde multŭ ca sĕ pótă face possibilă resistenţa şi sĕ scape de ruşinea capitulărei.

Spre a face ca sĕ încete aceste suferinţe ale nóstre, cei dela putere, décă au milă de poporulŭ românŭ, cum pretinde „Pester Lloyd,“ sĕ delăture causele, carĭ ne silescŭ a ne folosí de arma cea din urmă legală a resistenţei passive, şi atuncĭ tóte se potŭ îndreptá. A loví însĕ necurmatŭ în noi şi a pretinde în acelaşŭ timpŭ, ca sĕ nu strigămŭ, sĕ nu ne apĕrămŭ, sĕ nu resistămŭ, este o curată nebuniă, pentru care sunt capabilĭ numai cei ce credŭ a avé privilegiulŭ de a ferici tótă lumea după pofta lorŭ.

Ḍice „Pester Lloyd“ mai departe: „Décă o clasă a poporaţiunei trăiesce retrasă de parlamentŭ, ea se lipsesce totodată de isvorulŭ înălţării şi alŭ intineririi spirituale.“

Mai ântâiŭ poporulŭ românŭ nu este o clasă a poporaţiunei, ci unŭ poporŭ destulŭ de mare şi compactŭ, care se desvóltă în spiritŭ românescŭ, nu maghiarŭ, şi în parlamentulŭ din Pesta, noi nu scimŭ sĕ se afle altŭ isvorŭ de câtŭ acela alŭ intoleranţei din care se adapă Maghiarulŭ. Cum s'ar puté ca Românulŭ, bĕndŭ dintr'ênsulŭ, sĕ se simţă înălţatŭ şi întineritŭ.

Organulŭ oficialŭ ne recomandă sĕ ne luămŭ impulsurile dela parlamentulŭ maghiarŭ. Décă amŭ urmá acestui sfatŭ, amŭ trebuí sĕ ne lepădămŭ mai ântâiu de individualitatea nóstră românéscă şi sĕ ne facemŭ cu toţii membrii ai societăţilorŭ de maghiarisare, cari sunt fĕtulŭ spiritului ce domnesce în dieta din Pesta. Aşa ceva ar fi însĕ impossibilŭ, ar fi în contra firei.

Folósele, ce ni le pune în perspectivă „Pester Lloyd“ décă vomŭ părăsí politica de resistenţă pasivă, sunt dér nu numai fórte problematice, ci chiar în gradŭ mare primejdióse pentru noi. Isvorulŭ de care ne vorbesce fóia pestană póte se întinerĕscă pe Maghiarĭ; pentru Românĭ, elŭ nu conţine decâtŭ otravă omorîtóre.

Repetămŭ prin urmare: politica de resistenţă passivă póte sĕ ne pricinuéscă multe necasurĭ şi durerĭ, dér ne feresce celŭ puţinŭ de mórte; ea póte sĕ ne foloséscă séu nu, acésta o va dovedí viitorulŭ; una însĕ este de pe acum sigurŭ şi neîndoiosŭ, că nu folosesce nicĭ câtŭ negru sub unghiă scopurilorŭ de maghiarisare şi zădărnicesce tóte uneltirile duşmanilorŭ contra naţionalităţii nóstre.

Scirĭ telegrafice.

(Serv, part. alŭ ‚Gaz. Trans.‘)

Nişŭ, 6 Iunie. — Guvernulŭ sêrbescŭ a cerutŭ dela guvernulŭ bulgarŭ, ca în timpŭ de trei ḍile sĕ-i dea satisfacţiune pentru că a toleratŭ emigrarea sêrbéscă la graniţe, năvălirĭ pe teritorulŭ sêrbescŭ din partea bandelorŭ de emigranţĭ şi-a ocupatŭ în modŭ ilegalŭ unŭ postŭ de gardă dela graniţa sêrbéscă. In casŭ cândŭ acéstă cerere ar rĕmâné, după espirarea timpului acestuia, ne împlinită, ambasadorulŭ sêrbŭ are sĕ părăséscă Bulgaria.

Clusiu, 6 Iunie. — Erĭ după améḍi s'au încuarteratŭ trei companii de soldaţĭ în suburbia Hidelve. Comitele supremŭ n'a putută împliní cererea bărbaţilorŭ conducĕtorĭ ai oposiţiunii, de a retrage armata.

Adunarea generală a districtului bisericescŭ evangelicŭ presidată de episcopulŭ Petru Nagy şi Albert Banffy s'a deschisŭ în modŭ sĕrbătorescŭ.

Imprejurimile dela Teaca au suferitŭ stricăciunĭ enorme din causa grindinei ce a căḍutŭ.

(Biur. telegr. din Pesta).

Telegrama particulară a „Gaz. Trans.“

Aradŭ, 5 Iunie.

Conferinţa partidei naţionale române (?) din comitatulŭ Aradului, conchemată pe erĭ, în urma turburărilorŭ înscenate din partea fracţiunii de 11 din fostulŭ comitetŭ esecutivŭ prin vr'o 50—60 de ómenĭ îmbĕtaţĭ şi instruiţĭ, amĕmândŭ-se pe astăḍĭ s'a ţinută in cea mai bună ordine şi au participatŭ 800 de alegĕtorĭ. Conferinţa a votatŭ în unanimitate încredere preşedintelui Ioanŭ Popovicĭ Deseanŭ, a desaprobatŭ procederea fracţiunei de 11 eschiḍĕndu-i din comitetŭ şi din partidă, a decisŭ a întrá în activitate numindŭ de candidatŭ în cerculŭ Radnei pe Iónŭ Beleşiu, ér în cerculŭ Iosăşelului pe Constantinŭ Gurbanŭ.

Cronica ḍilei.

Raportorulŭ ḍiarului ›Egyetértés,“ în numĕrulŭ dela 4 Iunie, scrie „că preşedintele comisiunii de 30 ›a conferinţii dela Sibiiu a fostŭ d. Brătianu, ‚căruia conferinţa i-a votatŭ recunoscinţă.‹

Cum s'au întorsŭ lucrurile! Ungurii arŭ voi acum sĕ pună totŭ ómenĭ din Romania în fruntea trebilorŭ nóstre din Ardélŭ! Mare schimbare la faţă!

*

Acelaşĭ ḍiarŭ în darea sa de sémă despre conferinţa din Sibiiu, resumândŭ discursulŭ d-lui Babeşŭ, accentuéză pasagiulŭ unde oratorulŭ a afirmatŭ, că România nu voesce sĕ scie nimicŭ de noi şi că d. Câmpinénu 'şĭ-a esprimatŭ în faţa d-lui Babeşŭ bucuria, că s'a formatŭ partida dela ḍiarulŭ Viitorulŭ.

Raportorulŭ nostru însĕ dela conferinţa din Sibiiu ne spune, că d. Babeşŭ a accentuatŭ anume că guvernulŭ d-lui Brătianu nicĭ că vrea să scie de noi şi că d. Câmpinénu 'şĭ-a esprimatŭ în faţa unui Ungurŭ şi-a consulului românŭ din Pesta, d. Fara, bucuria că s'a găsitŭ o partidă a ›Viitorului‹, care sĕ pacteze cu Ungurii.

*

Societatea tinerilorŭ comercianţĭ românĭ arangéză, Lunĭ în 28 Maiŭ (9 Iuniu) a. c., o escursiune de petrecere la Stejerişŭ şi învită pe onor. publicŭ şi Corpulŭ oficerescŭ. Plecarea va fi la 11 óre a. m. din Têrgulŭ straelorŭ. Fiindŭ vremea nefavorabilă petrecerea se amână, rĕmânĕndŭ a se anunţa din nou ḍiua.

*

Societatea ›Concordia‹ din Blasiu va aranjá la 9 Iunie st. n. în ›Berculŭ metropolitanŭ‹ o petrecere de veră. Preţulŭ întrării e de persónă 60 cr., ér de familiă 1 fl. 20.

*

In Teuşiŭ se va da Lunĭ la 9 Iuniu st. n. o petrecere de vară în ‚Berculŭ grănicerilorŭ.‘ Intrarea de persónă e 50 de cr. ér de familiă 1 fl. Venitulŭ e destinatŭ fondului scólei de fetiţe din opidulŭ Teuşiŭ.

In casŭ de plóiă, petrecerea se va ţiné în grădina cea mare a lui Samuilŭ Löve. Se primescŭ cu mulţămită orĭ ce oferte benevole.

*

Din Gyergyó S. Miclăuşŭ se scrie cătră ḍiarele unguresci din Clusiu că, cu ocasiunea bătăii din urmă între partida lui Ugron şi a lui Dobranski, patru ómenĭ au muritŭ, cincĭ tragŭ de mórte şi treiḍecĭ sunt greu rănitĭ. Intre rănitĭ se află şi doi gendarmĭ.

*

›Le Temps‹ află din Pesta că în comitatulŭ Bodrok, comuna Torzsa în Ungaria, s'a făcutŭ o mare manifestaţiune pangermanistă. Locuitorii comunei, fiindŭ de naţionalitate germană, au serbatŭ aniversarea centenarului colonisării lorŭ sub Impĕratulŭ Iosifŭ II. cu mare şi strălucită pompă. Notarulŭ comunei a voitŭ sĕ ţină unŭ discursŭ în limba unguréscă, adunarea însĕ i-a retrasŭ cuvĕntulŭ, declarândŭ că nu sciu de câtŭ nemţeşte. Liniştindu-se spiritele, s'a suitŭ la tribună unŭ ţĕranŭ şi vorbindŭ în limba germană a înălţatŭ până la cerŭ virtuţile germane şi a blamatŭ pe Maghiarĭ.

*

›Telegrafulŭ‹ comunică, că d. Mihailŭ Cogălniceanu a făcutŭ în ḍilele trecute o mică călĕtoriă în Basarabia, unde a visitatŭ şi Chişineulŭ. Aci a convorbitŭ cu guvernatorulŭ provinciei generalulŭ Constantinovicĭ.

*

Luni la 21 Maiŭ, societatea scienţifică literară ›Tinerimea română‹ din Bucurescĭ a serbatŭ a şéptea aniversare, care s'a sfîrşitŭ printr'o disertaţiune ţinută de d. N. G. Rădulescu: O amintire istorică (Cuza Vodă).

*

›Galaţii‘ spune că Briculŭ ›Mircea‹ a plecatŭ din portulŭ Galaţĭ cu elevii scólei de marină la Toulon şi Londra.

*

Poetulŭ Kraszevski, despre alŭ cărui procesŭ amŭ vorbitŭ, a fostŭ escortatŭ în închisóre la Magdenburg. ›Dziennik Poznanski e informatŭ că sănătatea poetului e sdrobită. Mai mulţĭ Polonesĭ între carĭ şi prinţulŭ Radzvill au de gând se céră de la guvernulŭ germanŭ graţiarea poetului.

‚Românulŭ‹ împrumută după ›Gazeta de Francfort‹ scirea, că studenţii cehĭ din Praga au numitŭ în unanimitate pe poetulŭ Kraszevski membru onorarŭ alŭ societăţii lorŭ, dar guvernatorulŭ Boemiei a anulatŭ acestŭ votŭ.

*

Conferinţa din Sibiiu a primitŭ în timpulŭ şedinţei a doua telegrame de felicitare din următórele localităţĭ: Orăştia, Clusiu (fii opincei române), Panciova (mai mulţĭ alegĕtorĭ românĭ), Oradea Mare (Ingre adv.), Lugoşiu (Rezeiu), Năsăudŭ (Pletosŭ), Viena (tinerimea română).

Senatulŭ francesŭ desbate proiectulŭ de lege relativŭ la reîntroducerea divorţului în Francia.

*

M. Sa monarchulŭ a dăruitŭ Sultanului şése cai de haras de Kladrubs (Boemia.)

Discursulŭ d-lui V. Babeşŭ

(Urmare.)

Pe timpulŭ cândŭ s'a făcutŭ dualismulŭ, contribuţiunea ţerilorŭ, carĭ aparţinŭ corónei Sfântului Stefanŭ, facea 140 milióne şi toţĭ strigau, că Austria ne ruinéză şi că ne face pe toţĭ cerşitorĭ. Adĭ amŭ ajunsŭ însă cu contribuţiunea la 330 milióne, amŭ ajunsŭ că, pe cândŭ la 1866 nu recunosceam datoriă de statŭ în statulŭ ungurescŭ decâtŭ ceea a obligaţiunilorŭ urbariale cu vr'o 170 milióne, pe carĭ numai din bunăvoinţă s'a învoitŭ ţéra sĕ le priméscă, nu ca împrumutŭ, ci ca o contribuţiune anuală de 30 milióne la spesele comune, de atuncĭ încóce spesele s'au sporitŭ mereu, încâtŭ acum amŭ ajunsŭ la 1300 milióne datorii, şi cu timpulŭ vomŭ ajunge pe urma Turciei cu 2 miliarde datorii, încâtŭ, ca şi ea, nu vomŭ fi în stare a plătí interesele. Dacă îşĭ va lua cineva ostenéla a cercetá mai de aprópe sporiulŭ poporaţiunei din ţéră şi dările va vedé inainte, că imprumuturile ipotecare şi altele vorŭ mai sporí deficitulŭ încă cu unŭ miliardŭ. Adauge pre lângă aceste încă datoria flotantă comună cu 1400 milióne şi putemŭ dice, că suntemŭ una din staturile cele mai îndatorate. Dacă l'ar vinde cineva astădĭ în licitaţiă, n'ar scóte nicĭ a patra parte din ceea ce ar voí sĕ realiseze. (Bravo! Aşa e!) 330 milióne e bugetulŭ nostru în fie-care anŭ, doue poziţiunĭ forte interesante aflămŭ întrênsulŭ: Contribuţiunile directe erau mai nainte cam 50 milióne, adĭ au ajunsŭ la 92 milióne. Chiar guvernulŭ marelui Tisza a urcatŭ dările de 14 orĭ. In rubrica contribuţiunilorŭ directe de 92 milióne figuréză o restanţă incassabilă de 4 milióne. In Europa întrégă nu se află în vr'unŭ statŭ atâtea executiunĭ de dare ca în Ungaria. Ungaria cu 15 milióne de locuitorĭ pe unŭ teritorŭ de 5—6000 milurĭ pătrate faţă de partea ceealaltă a monarchiei cu unŭ teritorŭ mai micŭ şi cu 22 milióne locuitorĭ, este în defavorŭ, căcĭ n'are industriă şi comerciu. Importulŭ la noi e de preste 300 milióne, ér exportulŭ nu ajunge 300 milióne. Austria în privinţa acestora e celŭ puţinŭ de dece orĭ mai puternică ca noi. Dacă este vorba de capitale, vĕ spunŭ, că într'o societate mare de financierĭ, unde eu amŭ susţinutŭ, că Austria are de 15 orĭ mai mare avere decâtŭ Ungaria, mi-s'a rĕspunsŭ, că nu de 15, ci de 20 de orĭ mai multŭ, pentru-că din capitalulŭ fundaţionalŭ alŭ băncei naţionale, celŭ mai însemnatŭ institutŭ financiarŭ, din 1500 voturĭ Ungaria are numai 5 voturĭ. Din împrumutulŭ urbarialŭ, adĭ încă 150—160 milióne, 9 părţĭ din 10 sunt în Austria. Ea are dar mai mare putere decâtŭ noi. Totuşĭ în privinţa contribuţiunei directe ea stă pe o tréptă cu noi, cu 92—95 milióne. După cifra contribuţiunilorŭ directe şi a celorŭ indirecte, se face conclusiune la bunăstarea fie-cărei ţerĭ. Cu câtŭ o ţéră are venitŭ mai mare din contribuţiunile indirecte, cu atâtŭ veniturile ei sunt mai sigure. America are 120 milióne venitŭ din contribuţiunĭ indirecte, Anglia cam de doue orĭ atâtŭ, Franţa de trei orĭ, noi avemŭ 72 milióne indirecte, 92 milióne directe, România, care este aprópe jumĕtate câtŭ statulŭ ungarŭ în privinţa estensiunei, faţă cu codtribuţiunea directă de 25 milióne francĭ are 56 milióne indirectă, pe cândŭ la noi contribuţiunea indirectă stă faţă de cea directă ca 3 : 4. Din aceste resultă dar, că situaţiunea financiară a devenitŭ fórte grea, de cândŭ a luatŭ puterea în mână domnii Maghiarĭ. Tóte acestea le aducŭ înainte, ca sĕ pricepeţĭ greutatea situaţiunei, ca sĕ vedeţĭ de unde vinŭ tóte necazurile nóstre financiare, carĭ îşĭ au isvorulŭ în sarcinele enorme condiţionate de legătura nóstră cu Austria. Tóte aceste póte sĕ le nege presa guvernamentală, turma aderenţilorŭ guvernului, dar cifrele aceste nu le póte negá nime, şi dacă le-ar negá pe ele, n'ar puté sĕ nu sîmţéscă greutatea. Chiar din tabĕra guvernului sunt ómenĭ, carĭ mărturisescŭ, că situaţiunea nóstră este desperată şi fiindŭ desperată situaţiunea materială, e naturalŭ, că elementulŭ domnitorŭ va căuta recompensă prin acuisiţiunĭ într'alte părţĭ. Şi unde caută aceste acuisiţiunĭ naţiunea dela putere şi representanţii ei? Ântâiŭ în ridicarea nivelului culturei generale a lorŭ, a doua în ocuparea tuturorŭ posturilorŭ din ţéră prin fii de ai lorŭ, şi a treia în sporirea cu tóte mijlócele a elementului lorŭ. Mulţĭ nu vorŭ scí, că o facŭ, dar cumcă o facŭ o scie lumea. (Aşa este!)

Domnilorŭ, v'am atinsŭ per summos apices causele politice cele marĭ concentrate în Germania şi v'amŭ spusŭ tendenţa Germaniei de a ocupá prin coloniile sale orientulŭ, spre a avé locŭ pentru desfacerea mărfurilorŭ sale. Veţĭ scí însĕ: Germania va ocupá Orientulŭ numai preste corpulŭ Ungurilorŭ şi alŭ Românilorŭ. Cu câtŭ mai energicŭ păşesce ea spre Orientŭ, cu atâtŭ mai multŭ produce rivalitate şi isbesce în interesulŭ Rusiei. Rusia are în peninsula balcanică mulţĭ conaţionalĭ în popórele slavice de acolo, ea este putere precumpĕnitóre, în Asia şi Europa orientală. Ea înţelege fórte bine, că puterea, care va stăpâní pe peninsula balcanică, îi va curma firulŭ progresului sĕu şi în Asia, degradându-o astfelŭ la putere de alŭ doilea rangŭ. Nu este posibilŭ, ca Rusia sĕ permită, fără ca sĕ se revólte, ca Germania sĕ se apropie de Orientŭ şi érăşĭ Rusia nu póte sĕ se aşeḑe în Balcanŭ fără a provocá pe întréga Germaniă.

Constituţiunea peninsulei balcanice din staturĭ vasale, conduse de Rusia, este unŭ atacŭ contra elementului germanŭ din Europa şi viceversa. In mijloculŭ acestorŭ doue tendenţe contrare, în Balcanŭ sunt douĕ elemente, carĭ singure împedecă, ca sĕ nu se nimicéscă aceste doue puterĭ: elementulŭ maghiarŭ şi elementulŭ românŭ. Dacă n'ar fi ele, de multŭ Rusia ar fi ocupatŭ Orientulŭ. Dacă însă adĭ Germania se apropie de Orientŭ o face prin mijlocirea alianţei cu Austria respective cu Ungaria. Pe Ungurĭ i-au împinsŭ înainte în Bosnia si totŭ pe Ungurĭ îi împinge şi asupra nóstră. (Aşa este, bravo!) Ungurii s'au luptatŭ 200 anĭ contra Austriei, adĭ char ei au făcutŭ alianţă cu ea în contra nóstră, s'au făcutŭ prin ea aliaţi ai Germanilorŭ din Germania, pentru scopulŭ mare, la care s'au angagiatŭ, însĕ n'ajungŭ cu numerulŭ lorŭ şi pentru aceea cerŭ, ca Românii, Slovacii şi Sêrbii sĕ le sporéscă numĕrulŭ. Unŭ însĕmnatŭ bărbatŭ alŭ Ungariei a ţînutŭ unŭ discursŭ în academiă, prin care a doveditŭ, că elementulŭ maghiarŭ este chiematŭ a domní în Orientŭ, (vocĭ: n'a doveditŭ) — a doveditŭ după a sa putere şi după a sa sciinţă —. Pentru a dominá Orientulŭ însĕ, ei trebue sĕ fie putere mare; ei ţînŭ, că numai atuncea sunt sigurĭ de credinţa, de ascultarea, de solidaritatea tuturorŭ acestorŭ popóre cu ei, dacă îi vorŭ fi prefăcutŭ pe toţi în Maghiarĭ. Ḑe aci propagarea pe orĭ ce căi şi cu orĭ ce preţŭ a maghiarisării. Simţulŭ însuficienţei lorŭ numerice faţă de periculŭlŭ celŭ mare îi face atâtŭ de intoleranţĭ faţă de alţii, atâtŭ de nervoşĭ şi îi împinge a lucrá la stirpirea lorŭ. (Aşa este!) Ungurii totdéuna au fostŭ poporŭ cuceritorŭ, tindŭ sĕ domnéscă şi s'ar ţiné asiguraţĭ, dacă ar puté cutropí pe ceilalţĭ. De acea se opunŭ atâtŭ de multŭ la progresulŭ şi la cultura naţională a altora. Munca lorŭ însĕ va fi zadarnică, căcĭ popórele cu órecare cultură nicĭ-odată nu se vorŭ face altă naţiune. (Aşa e, bravo!) Póte fi ací vorba de mijlóce pentru ajungerea scopului şi mijlócele sunt de multe orĭ raţionale, de multe orĭ iraţionale. Mulţĭ din ei credŭ, că în 5—6 ani are sĕ erumpă lupta cea mare şi nu-i va găsì destulŭ de tarĭ şi cândŭ se gândescŭ la acésta, atuncĭ furia şi nervositatea devine totŭ mai mare. Cândŭ însĕ audŭ, că ar puté sĕ se amêne lupta vre-o 50—60 anĭ, atuncĭ ei mai lasă ceva din furia lorŭ. In casulŭ dintâiu ei devinŭ totŭ mai intoleranţĭ şi mai marĭ şoviniscĭ faţă de noi şi ce ajungŭ cu astfelŭ de purcedere? Aceea, că, spre mare părere de rĕu a Românilorŭ, în locŭ de a se face iubiţĭ, ei sĕ facŭ totŭ mai urgisiţĭ şi-îşĭ perdŭ cu totulŭ încrederea. (Aşa este!) Noi Românii însĕ scimŭ, că elementulŭ maghiarŭ este pentru noi condiţiune de viaţă şi noi suntemŭ datorĭ a stá lângă ei, pentru a luptá şi a delăturá valurile, carĭ din altă parte ne ameninţă a ne înghiţí şi pe unii şi pe alţii. (Bravo, aşa este!)

Nu cunoscŭ lucru mai nebunŭ, mai nesocotitŭ, decâtŭ aserţiunea, că noi u r î m ŭ pe Maghiarĭ. Noi sĕ nrîmŭ pe acestŭ elementŭ, în care vedemŭ siguranţa bunei stărĭ a nóstre în viitorŭ? Eu n'amŭ auḑitŭ Românŭ sĕ ḑică, că uresce pe poporulŭ maghiarŭ (vocĭ: nu este). Pentru ce urĕscŭ ei pe Românŭ dar? Pentru ce-l timbréză cu epitetulŭ de »nepatriotŭ«? Dar ce este p a t r i o t i s m u l ŭ, nu în înţelesulŭ obicĭnuitŭ adĭ la noi, ci în înţelesulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului? Nu este alta, decâtŭ simţulŭ solidarităţii cu aceia, cu carĭ suntemŭ chemaţĭ a apĕra cele mai marĭ bunurĭ ale nĕmului omenescŭ şi viitorulŭ. Ei bine, definitŭ altfelŭ patriotismulŭ este o fantasmagorie. Eu sĕ stimezŭ o lege mai pre susŭ de tóte care adĭ se face, mâne se schimbă, şi asta sĕ fie patriotismulŭ? Nu se póte! Dacă este acésta astfelŭ, dacă constatămŭ, că suntemŭ suspectaţĭ pe lângă tótă bunăpriceperea, ce avemŭ pentru interesele nóstre comune, pentru viitorŭ cu dreptŭ cuvêntŭ putemŭ sĕ ne întrebămŭ: ce este de făcutŭ, ca sĕ o simtă, sĕ o înţelégă şi ei, Maghiarii, acésta, şi sĕ se pótă conformá? Amŭ vĕḑutŭ domnilorŭ, că de câte orĭ ne amŭ ridicatŭ vocea sĕ-i capacitămŭ, că avemŭ interese de viaţă identice cu ale lorŭ, şi că ne putemŭ apĕrá numai în solidaritate cu ei, totdéuna amŭ fostŭ întêmpinaţĭ: »da, aşe este;« cândŭ însĕ amŭ ḑisŭ, dacă recunósceţĭ, că aşa este, voi sĕ ne spriginiţĭ în desvoltarea forţelorŭ nóstre materiale şi spirituale, ca sĕ vĕ putemŭ spriginí cu mai mare efectŭ la timpŭ de lipsă ei în teoriă şi acesta o primescŭ. Cândŭ însĕ amŭ mai adausŭ, sĕ discutămŭ dar „modus vivendi,‟ condiţiunile, ce ni le oferiţĭ pentru prosperarea nóstră, care e şi a vóstră, — aci nu ne-amŭ mai putútŭ înţelege. Cândŭ a fostŭ vorba: vremŭ sĕ fimŭ Români şi sĕ rĕmânemŭ Români, ei au ḑisŭ: „acésta nu se póte, noi în Ungaria ca statŭ, nu putemŭ sĕ admitemŭ acéstă pretensiune, nu cunóscemŭ o colectivitate n a ţ i o n a l ă română. Vomŭ vorbí cu Românii, cum vomŭ sci, dar nu voimŭ sĕ scimŭ de o colectivitate a Românilorŭ şi de interese colective!‟ Din acéstă neînţelegere şi nepricepere au urmatŭ tóte relele, câte ne bântue aḑi. Amŭ stăruitŭ sĕ se facă legea naţionalităţilorŭ după principiulŭ celŭ mai moderatŭ, ei însĕ ne au rĕspinsŭ şi au făcutŭ ei legi fără ingerenţa nóstră, au bucinatŭ în lumea largă, că cea mai mare toleranţă este la ei. Cândŭ însĕ a venitŭ sĕ e x e c u t e legile, atuncĭ în 17 anĭ nicĭ u n a n'au executatŭ; legile făcute de ei înşişĭ, totŭ ei nu le-au respectatŭ (vocĭ: aşa este!). Luaţĭ tóte celelalte legĭ făcute de ei mai în urmă, şi veţĭ vedé, că tóte sunt făcute cu tendenţa, de a reduce legea pentru naţionalităţĭ, pre care ei o au făcutŭ.

Pe cândŭ legea pe hârtiă este lege, în ea mereu se facŭ corecturĭ prin alte legĭ şi ordinaţiunĭ ministeriale astfelŭ încâtŭ s'a redusŭ tótă la unŭ minimum. Şi ce amŭ vĕḑutŭ, domnilorŭ după 16 anĭ? Amŭ vĕḑutŭ, că acum se nasce o partidă mică, impotentă, care şi- a făcutŭ de programŭ, sĕ soliciteze e x e c u t a r e a legei! Unŭ lucru ne mai pomenitŭ în istoria unui poporŭ! După 18 anĭ, o partidă mică, neînsemnată, impotentă, se cĕră executarea legei dela guvernŭ; este o apariţiune din cele mai ciudate în viaţa politică a unui poporŭ. (Aşa este). Ce ḑicŭ la acésta factorii politicĭ, jurnalistica maghiară? Ḑicŭ, că nu este adevĕratŭ, că legile n'ar fi executate. (Aşa e!) Ori-ce Românŭ nepreocupatŭ va trebuí sĕ se convingă, că nu este o s i n g u r ă lege executată cu sânţeniă; tóte sunt maltractate, degenerate. S'a publicatŭ prin tóte jurnalele, că supremulŭ comite în comitatulŭ C a r a ş ŭ, a declaratŭ, că nime nu-lŭ va silí sĕ vorbéscă altă limbă decâtŭ cea maghiară! unŭ comite supremŭ domnilorŭ, în unŭ comitatŭ cu 90% poporaţiune română. Tóte legile nu s'au executatŭ în tocmai. Este o călcare a legei făcută de ei, prin ei înşişĭ. Cum credŭ ei, în astă stare de lucrurĭ, că lumea nu va observa acésta cu timpulŭ, că va tăcé şi va prinde încrederea în legile lorŭ, în cavalerismulŭ lorŭ, în libertatea lorŭ, cândŭ desconsideră cu totulŭ tóte celelalte elemente din ţéră.

În privinţa culturei cum stămŭ? Noi le ḑicemŭ: »daţi-ne câmpŭ de liberŭ eserciţiu alŭ puterilorŭ nóstre intelectuale, daţi-ne cultură, daţi-ne şi nouĕ scóle, şi acolo unde nu ajunge bugetulŭ statului, vom ajutá noi, din puţinulŭ nostru, pe câtŭ vomŭ puté.« Vĕ întrebŭ însĕ, aţĭ vĕḑutŭ vr'o scólă română din bugetulŭ ţĕrei susţinută? (Nicĭ una!) Nu aţĭ vĕḑutŭ, dér aţĭ vĕḑutŭ că chiar şi acolo unde voimŭ noi să facemŭ scólă, din puterile nóstre, chiar şi acolo suntemŭ împedecaţĭ. Décă vomŭ spune Europei culte, cestiunea cu gimnasiulŭ din Caransebeşŭ, ea nu ne va crede. Vinŭ ómenii din acelŭ ţinutŭ şi ḑicŭ: de 100 de anĭ ne frământămŭ sĕ facemŭ o scólă, dér nicĭ voi, nicĭ Austria nu ne-a ajutatŭ. Acumŭ avemŭ n o i mijlócele trebuinciósе bănescĭ, vĕ arătămŭ programa formulată pentru acestŭ gimnasiu pe basa legei de statŭ, întroducemŭ într'ênsulŭ limba maghiară, ca studiu obligatŭ, şi totuşĭ ministrulŭ de interne şi ministrulŭ de culte denégă încuviinţarea înfiinţării acelui gimnasiu. Argumentulŭ este că fondulŭ, de care dispune graniţa, este dat de Maiestatea sa pentru scopurĭ filantropice şi de cultură şi trebue dér folositŭ pentru scóle poporale, căcĭ aceste sunt mai puţinŭ ajutorate. Înaltulŭ guvernŭ însĕ desfiinţéză în graniţă chiar aceste scóle în multe locurĭ, ér în altele le ocupă elŭ, sub pretextŭ, că n'ar fi scóle c o n f e s i o n a l e, de şi în rescriptulŭ, prin care s'a datŭ grăniţerilorŭ acele fondurĭ, se ḑice expresŭ »für die griechisch-orientalischen Schulen.« La 97 comune li se iau pe acéstă cale interesele dela capitalulŭ lorŭ şi se administră altfelŭ, încâtŭ aḑĭ mai tóte scólele, pe carĭ ei le administră, sunt deşerte: acésta este o încercare manifestă de-a împedecá respândirea culturei.

Cum stămŭ în acéstă privinţă în P a n c i o v a? Există acolo o scólă reală superióră de mai mulţĭ anĭ, avemŭ şi o poporaţiune română destulŭ de frumósă, care însĕ durere s'a desnaţionalisatŭ, şi nu suntemŭ în stare sĕ-o reclamămŭ. Scóla acésta n'are catechetŭ ortodoxŭ. S'au făcutŭ paşĭ la episcopŭ, se făcură disposiţiunĭ în acéstă privinţă, episcopulŭ a şi făcutŭ o remuneraţiune pentru preotulŭ din vecinătate, pe care l-a numitŭ catechetŭ. Cândŭ însĕ s'a adusŭ acésta la cunoscinţa înaltului guvernŭ, s'a ḑisŭ, că: „acelŭ preotŭ nu póte fi catechetŭ provisorŭ, căcĭ nu întrunesce cualificaţiunea de catechetŭ, n'are cultura necesară, nu este în stare sĕ facă catechisarea î n l i m b a m a g h i a r ă! (Bravo!)

Vedeţĭ până unde merge tendenţa de a împedecá cultura nóstră naţională. Veţĭ ḑice doar, ce scop au cu acéstă procedură? In privinţa scopului, ce'lŭ urmărescŭ sĕ-mĭ permiteţĭ sĕ vĕ spunŭ ceva din istoriă. Pe la începutulŭ secolului al 5-lea devenise împĕratŭ I u l i a n ŭ, numitŭ apostatulŭ, în urma lui C o n s t a n t i n ŭ C e l ŭ M a r e. Elŭ era creştinŭ fórte zelosŭ pe câtŭ timpŭ era în viéţă împĕratulŭ Constantinŭ. Murindŭ acesta, elŭ s'a lăsatŭ de creştinismŭ şi s'a făcutŭ ér păgânŭ. Elŭ erá însĕ şi filosofŭ şi îi plăcea sĕ se mândréscă cu filosofia lui. Erau pe atuncĭ bisericĭ creştine cu sutele în imperiulŭ romanŭ, erau creştinĭ bărbaţii cei mai de frunte de la curtea împărătéscă. Elŭ începŭ sĕ favoriseze érăşi legea păgână în contulŭ creştinilorŭ, ca filosofŭ însĕ proclamà libertatéa confesiunilorŭ, ca şi la noi. Pe când însĕ o proclamá, şi o motivase fórte frumosŭ, sprijinea cu totŭ adinsulŭ pe păgânĭ, şi unde putea, da înapoi pe creştinĭ. Vĕḑêndŭ acésta creştinii, ei s'au retrasŭ de la afacerĭ, au făcutŭ p a s i v i t a t e (Ilaritate). Cei mai bunĭ amicĭ ai lui Iulianŭ s'au retrasŭ de la elŭ, între carĭ se numĕrá chiar şi celŭ mai intimŭ prietinŭ alŭ lui. »Împĕrate,‟ a ḑisŭ elŭ, »eu pe lengă tótă libertatea ta confesională, nu mai potŭ stá la curtea ta.« Atuncĭ Impĕratulŭ a ḑisŭ, »»toţĭ amicii mei mĕ părăsescŭ, cu cine sĕ rĕmânŭ eu?««

„Cu cine vei scí, cu acei pre carĭ îi favorisezĭ. Eu nu potŭ rĕmâné mai mult, rĕmâi tu cu amicii tĕi cei noi.« (Bravo, aplause.)

*

D. Babeşŭ ne face cunoscutŭ că, fiindŭ discursulŭ sĕu necomplectŭ şi neesactŭ stenografiatŭ, şi prin urmare greşitŭ reprodusŭ de »Tribuna,‟ de unde l'amŭ luatŭ şi noi, sĕ încetămŭ cu publicarea lui, până ce vomŭ primí dela d-sa discursulŭ corectatŭ şi complectatŭ. Observămŭ că a fostŭ numai unŭ singurŭ stenografŭ la conferenţă, care singurŭ nu putea se birue. Amŭ fi doritŭ ca comitetulŭ să îngrijéscă sĕ aibă stenografĭ, căcĭ atuncĭ amŭ fi putútŭ avé discursulŭ corectŭ şi la timpŭ. De-o-cam dată vomŭ dá numai în estrasŭ partea din urmă a discursului.

Conferinţa preoţilorŭ în Braşovŭ.

Preoţimea din protopopiatulŭ I. alŭ Braşovului, în conferinţa ce au ţinutŭ sub preşedinţa d-lui I. Petricŭ au luatŭ următórea declaraţiune în privinţa M i l e i î m p ĕ r ă t e s c ĭ:

Subscrişii preoţĭ ai tractului protopresbiteralŭ alŭ Braşovului I, avêndŭ cunoscinţă de emisulŭ d-lui Ministru de culte şi instrucţiune, prin care s'a decretatŭ, că ajutorulŭ împĕrătescŭ menitŭ pentru preoţii sĕracĭ şi binemeritaţĭ din Archidiecesa ort. orient. a Transilvaniei pe viitorŭ nu se va mai împărţí, ca în trecutŭ, prin Archiepiscopulŭ şi consistoriulŭ nostru, ci prin d-lŭ Ministru însuşĭ, — s'au întrunitŭ la data mai josŭ însemnată în conferinţă, şi considerândŭ, că prin citatulŭ emisŭ ministerialŭ:

a). Se vatămă autoritatea şi autonomia bisericei nóstre garantată prin lege, precum şi vaza Archiepiscopului şi a celorlalte organe ale nóstre superióre.

b). Că prin punerea în practică a citatului emisŭ ministerialŭ se deschide drumulŭ, pe care se vorŭ strecurá felurite influenţe ale politicei dominante în biserica nóstră, în detrimentulŭ bisericei şi poporului nostru.

c). Considerândŭ, că sinodul nostru Archidiecesanŭ a decisŭ, ca la casŭ, cândŭ toţĭ paşii, ce se vorŭ face

la înaltulŭ regimŭ și la Maiestatea Sa Impĕratulŭ și regele, ar rĕmânea fără resultatulŭ doritŭ, Archidiecesa ort. orient. a Transilvaniei sĕ renunțe la acelŭ ajutorŭ împĕrătescŭ, — din motivulŭ tuturorŭ acestorŭ considerante subscrișii preoțî ai tractului protopresbiteralŭ I. alŭ Brașovului ort. orient. dămŭ în modŭ solemnŭ următórea

Declarațiune:

1). Preoțimea din protopresbiteratulŭ Brașovului I, esprimându-șî recunoscința sa cătră Sinodulŭ Archidiecesanŭ pentru inițiativa luată, aderéză la conclusulŭ adusŭ în cestiunea ajutorului Impĕrătescŭ menitŭ pentru preoții ort. orient. sĕrmanî și binemeritațî din Archidiecesa Transilvaniei; prin urmare,

2). La casŭ, cândŭ acelŭ ajutorŭ nu s'ar da pe basa dispositiunilorŭ primitive din anulŭ 1861, ci înaltulŭ regimŭ ar insistá pe lângă condițiunile umilitóre cuprinse în emisulŭ d-lui Ministru de culte, preoțimea subsemnată renunță la acelŭ ajutorŭ.

Brașovŭ, 17 Maiu 1884.

Iosifŭ Baracŭ, m. p. protop. **Ioanŭ Petricŭ**, m. p. prot. **Radu Popea**, m. p. parochŭ. **Bartolomeiu Baiulescu**, m. p. parochŭ. **Irimiă Verzea**, m. p. parochŭ. **Bonifaciu Pittișŭ**, m. p. parochŭ. **George Perșenariu**, m. p. parochŭ. **Alexie Verzea**, m. p. parochŭ. **Toma Frateșŭ**, m. p. parochŭ. **Ioanŭ Maximilianŭ**, m. p. parochŭ. **Ioanŭ Eft. Popoviciu**, m. p. parochŭ. **Ioanŭ Pascu**, m. p. parochŭ. **Petru Cârstocea**, m. p. parochŭ. **Nicolau Soiu**, m. p. parochŭ. **Vasilie Sfetea**, m. p. parochŭ. **Toma Bârsan**, m. p. parochŭ. **Stefanŭ Manole**, m. p. capelan. **Victor Popea** m. p. parochŭ. **Vasilie Voina**, m. p. parochŭ. **George Urdea**, m. p. parochŭ. **I. P. Craiovean**, m. p. parochŭ.

Convocare.

In urma conferinței alegĕtorilorŭ românî din cerculŭ electoralŭ Orăștiă, ținută la 12 Aprile a. c., comitetulŭ electoralŭ convócă pe alegĕtorî a luá parte la o conferință, ce se va ține la 10 Iuniu 1884 st. n., la 2 óre după amédĭ în Otelulŭ »Stefanŭ Sechenì« din Orăștiă.

Programa conferintei cuprinde: 1. Constituirea conferinței electorale. 2. Raportulŭ celorŭ 2 delegațî despre decisiunile conferinței partidei naționale a tuturorŭ Românilorŭ, ținută la Sibiiu în 1, 2 și 3 Iuniu 1884 șt. n. 3. Desbaterea altorŭ propunerî față cu alegărea de deputatŭ, ce se va face în 13 l. c.

Corespondență particulară a »Gaz. Trans.«

Lugoșŭ în 26 Maiu.

Onorate Domnule Redactorŭ!

O dorință esprimată într'o corespendență de mai deunădĭ s'a împlinitŭ erĭ în 25 l. c. Erá dorința, ca Românii bănățenî sĕ-șî ia unŭ avêntŭ energicŭ și sĕ lupte de a-șî alege deputațî din sînulŭ lorŭ, bărbațî de aceia, carî cunoscŭ durerile și necasurile, și carî au și inimă de a voi sĕ-î îmbunătățéscă sórtea amară.

Bravii alegĕtorî din Bogșia au fostŭ cei dintâi, carî au luatŭ hotărîrea de a luptá cu bărbăție pentru a-șî alege deputatŭ unŭ bărbatŭ, care este »bărbatulŭ doritorŭ« pentru poporulŭ românŭ bănățénŭ, a cărui programă, este programa și espresiunea fidelă a voinței și dorirei poporului românŭ. Acestŭ bărbatŭ este d. adv. Coriolanŭ Brediceanu, care în 24 l. c. fù proclamatŭ cu unanimitate de cătră alegĕtorii românî candidatŭ de deputatŭ pentru cerculŭ electoralŭ alŭ Bogșei, după ce mai ântâiu alegĕtorii românî cerură ajutoriulŭ ceresсŭ, servindu-le preoții o litiă.

In 26 l. c. pe la órele 11 a. m. se presentă o deputațiune de 31 persóne cu dreptŭ de alegere la d. advocatŭ Brediceanu, care prin d. M. Țapu, bravulŭ învĕțătoriu din Fizeșiu descoperi cu tonŭ sĕrbătorescŭ misiunea ce o au de a'i anunța hotărîrea representanțilorŭ cercului electoralŭ Bogșia, adecă că l'au proclamatŭ candidatŭ de ablegatŭ pentru acelŭ cercŭ și-lŭ rógă sĕ priméscă candidatura.

D. adv. C. Brediceanu rĕspunse: »Vĕ mulțămescŭ pentru ostenéla ce v'ațî luatŭ, ca și în persónă sĕ-mî comunicațî încrederea din parte-mî pré stimată a alegĕtorilorŭ din cerculŭ electoralŭ Bogșa, și așa de bine îmî priesce faptulŭ, că onorații alegĕtorî din cerc. elect. Bogșia au scuturatŭ indolența — fala contrarilorŭ noștrii — și au făcutŭ de minciună pe cei ce se laudă cu bunulŭ simțŭ de ascultare a poporului cu tóte mișcările și pronunțările vieței publice, încâtŭ eramŭ dedațî e duce sĕrmanulŭ poporŭ la acte chiar de sinucidere a intereselorŭ naționale prin o poruncă séu mituire. — Atuncî a bătutŭ ora morții și a perirei asupritorilorŭ, cândŭ se trezescŭ și deșteptă, cei pe carî îi priveu de adormițî și amorțițî, de aceea în numele națiunei vĕ salutŭ ca pe o vênă puternică bătătore a poporului românŭ.

Avemŭ lipsă imperiósă de astfelŭ de simțĕminte, căcî primejdia, în care se află Românulŭ din Ungaria și celelalte naționalităţĭ, — afară de Ungaria pe ḑi ce merge este totŭ mai mare, încâtŭ décă nu ne vomŭ opinti sĕ oprimŭ pornirea contrarilorŭ nostri, atuncî ne vomŭ trezi coplеșițî și nimicițî. —

De susŭ de la partida d-lorŭ de la guvernŭ, tóte organele publice și toțî sateliții lorŭ au pronunțatŭ ca dogmă ținta, ca statulŭ nostru sĕ se baseze numai pe unulŭ din popórele acestei țĕrî, adecă pe Ungurî. E nefiréscă ḑi zadarnică acéstа țintă, dar stăpânii noștri o consideră de unica armă, prin care-șî potŭ înmulți numĕrulŭ, intări forțele și salva esistența. —

(va urma).

Din Selagiu.

In 22 l. tr. st. n. sub pólele codrului, în Selagiu, la spatele Băsescilorŭ pe așa numitulŭ »Dealulŭ drăguței« tótă ḑiua au patrolatŭ vr'o 120 gendarmî adunațî din întregŭ Selagiulŭ și comitatele vecine, carî încă în preséra ḑilei memorate au fostŭ postațî în »Codru mare« la vr'o păndă.

O paradă estraordinară ca acésta a suscitatŭ curiositatea tuturorŭ, și la întrebarea, că din ce incidentŭ s'a născutŭ acésta solemnitate, ca rĕspunsŭ s'a lățitŭ faima, că gendarmii dislocațî la păndă au voitŭ sĕ prindă o adunare revoluționară de 10—20 mii Românî, carî după părerea lorŭ vorŭ sĕ fiĕ adunațî în ḑiua amintită la loculŭ indegetatŭ.

O veste și poveste, ca acésta, nu s'a putută trece cu vederea; decî Dlŭ Georgiu Popŭ băsascianulŭ a făcutŭ pașii necesarî la pretorele și comitele supremŭ conpetențî, pretinḑêndu-se numele denunțătorilorŭ, pentru a se putea cere satisfacere.

Și ce ni-s'a spusŭ dela locurile respective?!!

»Aceea păndă a fostŭ ordonată de ministrulŭ de interne, care a fostŭ informatŭ că Românii din Selagiŭ, Satu-mare și Bihorŭ adunațî sub pólele codrului pe »Dealulŭ drăguței,« intre Selagiu și Satu-mare, vorŭ serbá aniversarea ḑilei de 100 anî a lui »Horea.« —

Tristŭ lucrŭ, ca noi sĕ nu sĕrbătorimŭ acea aniversare, ér guvernulŭ sĕ o sĕrbeze cu atâta solemnitate, cu cetele sale de gendarmî.

Catastrulŭ celŭ nou.

Cu privire la catastru venerabilulŭ episcopŭ alŭ Caransebeșului a adresatŭ p. o. protopresbiterî, cătră preoțime comitete și epitropii parohiale din diecesa sa următórea circulară importantă:

Cu provocare la circularulŭ cons. din 24 Februariu a. c. Nr. 129 Epitr. emisŭ în causa reclamărilorŭ individualî referitóre la Catastrulŭ celŭ nou, ne aflămŭ îndemnațî a vĕ face de nou atențî la următórele:

Terminulŭ de 60 de ḑile pusŭ pentru reclamările individualî se sfîrșesce în scurtŭ timpŭ în tóte comunele aparținătóre de diecesa Caransebeșului.

Decî după espirarea acestui terminŭ au sĕ se esamineze reclamările acestea și asupra lorŭ au a se aduce decisiunî.

Pentru pertractarea și resolvirea reclamărilorŭ: a) décă o parcelă de pămêntŭ s'a înscrisŭ mai de multe orî, séu nu s'a înscrisŭ în cartea otarului acelei comune, la care aparține, precum și décă numele proprietarului s'a scrisŭ smintitŭ séu greșitŭ;

b) décă mărimea (suprafața) s'a înscrisŭ greșitŭ (mai multŭ séu mai puținŭ), pentru aceste 2 casurî de reclamare este chematŭ și competentŭ a decide comisarulŭ catastralŭ prețuitorŭ.

Ér pentru esaminarea și resolvirea reclamărilorŭ:

a) décă locurî după lege scutite de contribuțiune s'au pusŭ ca nescutite, orî din cele nescutite după lege s'au pusŭ ca scutite séu s'au lăsatŭ cu totulŭ afară;

b) décă o parcelă nu s'a înșiratŭ în ramulŭ de cultură corespundĕtorŭ;

c) décă o parcelă nu s'a pusŭ în clasa cuvenită calității ei;

d) décă o parcelă în asemĕnare cu alta din întregulŭ cercŭ de clasificare s'a clasificatŭ neasemenea, pentru aceste 4 casurî de reclamare suntŭ chemate și competente a decide comisiunile catastrale cercuale.

Deciderea asupra reclamărilorŭ de ambele categorii au sĕ se aducă în fața locului de cătră organele chemate spre acésta.

Primarii séu judii comunalî au sĕ publice locuitorilorŭ în fie-care comună ḑiua, cândŭ vorŭ veni în comună atâtŭ comisarulŭ de prețuire, câtŭ și comisiunile cercualî. provocândŭ pe locuitorii carî au reclamatŭ séu carî ar dori a se plânge în persónă la comisiunea catastrală în privința vre unei nedreptățirî, ce li s'ar fi făcutŭ, ca toțî aceștia sĕ se afle la ḑiua și loculŭ hotărîtŭ pentru pertractarea și esaminarea reclamărei séu plânsorei.

Dreptŭ aceia fițî cu toții atențî la terminele, ce se vorŭ pune și publicá prin primarî în comune spre susŭ arĕtatulŭ scopŭ și în ḑilele hotărîte pentru pertractarea reclamărilorŭ mergețî în persónă și vĕ căutațî dreptulŭ. Cu deosebire o vorŭ face acesta preoții cu privire la sessiunile parochialî, conformŭ învitațiunilorŭ, ce li s'au datŭ prin circulariulŭ cons. din 24 Faur a. c. Nr. 129. Epitr. Și décă reclamarea fiindŭ ea temeinică nu se va luá în considerațiune de cătră comisarulŭ catastralŭ prețuitorŭ, séu de cătră comisiunele catastrale cercualî, în acestŭ casŭ preoții precum și alțî reclamanțî respinșî vorŭ cere, ca reclamarea lorŭ împreună cu motivele ei în chipŭ de recursŭ sĕ se subscérnă la direcțiunea catastrală resp. la comisiunea catastrală respectivă spre supraesaminare și definitivă decidere.

De sine se înțelege, că P. O. P. Protopresbiterî, conformŭ punctului III. alŭ descitatului circularŭ cons. din 24 Faurŭ a. c. Nr. 139. Epitr. vorŭ concrede asistarea la reclamărî și mai departe la mai mulțî preoțî inteligențî ai tractului lorŭ, carî cu deosebire vorŭ priveghea, ca numele proprietarului sesiunelorŭ parohialî sĕ fie înscrisŭ în operatulŭ catastralŭ pe basa Art. dietalŭ de lege IX. din anulŭ 1868 astfelŭ »görök keleti román egyház,« biserica gr. or. română, ér nu cum s'a și întêmplatŭ până acum în unele casurî, în carî s'a scrisŭ ca proprietarŭ alŭ sesiunelorŭ parochialî: görög nem egyesült hitközség, romănesce: comuna greco-neunită, căcî acéstă denumire este cassată prin legea suscitată și este contrariă adevĕrului și stărei faptice.

In fine P. O. P. Protopresbiterî vorŭ subșterne Consistoriului diecesanŭ câtŭ mai curêndŭ conspectulŭ demandatŭ deja prin desamintitulŭ circularŭ cons. despre tóte sesiunile parochialî din protopresbiteratulŭ lorŭ, că cine și cum este înscrisŭ ca proprietarŭ alŭ respectivei sesiunî parochiale din fie-care comună.

Caransebeșŭ, în 14 Maiŭ 1884.

Ioanŭ Popasu m. p.
Episcopŭ diecesanŭ.

Diverse.

Omorŭ. — Ni se scrie că la 1 Iunie st. n. într'o ospĕtăriă, petrecêndu-șî mai mulțî soldațî pedestri și tunarî, în decursulŭ danțului voindŭ doi individĭ, unŭ corporalŭ de la pedestrime și unŭ tunarŭ de a danța totŭ cu aceeașî persónă, au ajunsŭ la cértă, care a degeneratŭ într'atâta, că unŭ altŭ tunarŭ înfigêndu-i capораlului unŭ cuțitŭ în dreptulŭ inimei, cu tótă repedea întrevenire a medicilorŭ, totușî după 2 óre a muritŭ. In ultimulŭ momentŭ a recunoscutŭ corporalulŭ dintre mai mulțî pe ucigașulŭ sĕu.

Rĕsbunarea bărbatului înșelatŭ. — Din Lemberg se comunică următórele: Grozavă sensațiune a făcutŭ aci o întêmplare, care în curêndŭ se va tractá înaintea juraților. Tênĕrulŭ fiu alŭ unui funcționarŭ de la percepția d'aci prinsese simpatiă pentru soția unui pensionarŭ care locuesce aci. Soția încă nu rĕmase nemișcată la iubirea tênĕrului. Bărbatulŭ înșelatŭ, care fù încunoscințatŭ de purtarea femeei sale printr'o scrisóre anonimă, se prefăcŭ că are sĕ facă o călĕtoriă, pe când elŭ în realitate se puse sĕ spioneze pe seducĕtorulŭ soției sale, ca sĕ'i dea o lecțiă exemplară. Câteva óre după plecarea inscenată a bărbatului, amantulŭ sosi la iubita inimei sale. Momentele de fericire nu ținură multŭ, căcî două figurî înfășurate, ca sĕ nu fie cunoscute, șî armate cu gârbace, le turburară, repeḑindu-se asupra amantului și bătândulŭ fără nicî o milă. Nemulțumițî cu acésta, ilŭ aruncară din camera, ce se află în catul alŭ doilea, pe ferésträ în stradă, unde tênĕrulŭ rĕmase fără consciință. Nefericitulŭ amantŭ, căruia a trebuitŭ sĕ i se amputeze piciorulŭ dreptŭ încă în ḑiua aceea, a putută scăpá cu viĕța.

Săcuiulŭ și maimuța. La întrarea unei panorame era espusă o măimuță îmbrăcată cu pantalonî roșii, cu calpacŭ și cu pene. Măimuța se totŭ jucá și țipá de câteorî o nĕcăjiá vreunulŭ din publiculŭ ce căscá gura dinaintea panoramei. Intre cei de față erá și unŭ Săcuiu cu pipa în gură. Măimuța neavêndŭ ce lucrá pune laba pe pipa Săcuiului, o iea și și-o pune în gură. Cei de față isbucniră într'unŭ hohotŭ de risŭ. Săcuiulŭ rĕmase înmărmuritŭ și nu sciá ce sĕ facă. Intr'unŭ târḑiu ișî luă pălăria din capŭ și cu unŭ glasŭ rugătorŭ sĕ adresă cătră măimuță: „domnișorule, nu te'nebuni, și dă-mî pipa!“

Satulŭ cu comorile. — În curêndŭ va apĕré în edițiune separată instructiva povestire »Satulŭ cu comorile,« pe care d-lŭ Petra-Petrescu a prelucrat-o cu atâta succesŭ din limba germană și care mai întâiŭ a apărutŭ ca foiletonŭ în fóia nóstră. Nu ne îndoimŭ, că on. publicŭ cetitorŭ va primí cu plăcere acéstă cărticică, care amŭ dori sĕ o vedemŭ rĕspândită câtŭ se póte mai multŭ, cu deosebire printre poporulŭ nostru de pe la sate. Și ca premii și carte de cetire pentru tinerimea mai în vêrstă s'ar potrivi »Satulŭ cu comorile« de minune.

† **Necrologŭ.** — Anunțămŭ cu durere mórtea comerciantului Voicu Cloaje în etate de 53 de anî, din comuna Boița. Fie'i țĕrîna ușóră!

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 5 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.75	Bonurĭ croato-slavone	100.—
Rentă de aurŭ 4%	91.75	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Rentă de hârtiă 5%	88.65	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	141.25	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.80	Renta de hârtiă austriacă	80.45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—	Renta de arg. austr.	81.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.70	Renta de aurŭ austr.	102.10
Bonurĭ rurale ungare	100.70	Losurile din 1860	135.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Acţiunile bănceĭ austro-ungare	859.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.—	Act. bănceĭ de creditŭ ung.	309.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—	Act. bănceĭ de creditŭ austr.	309.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.75
		Napoleon-d'orĭ	9.69
		Mărcĭ 100 împ. germ.	59.65
		Londra 10 Livres sterlinge	122.15

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 24 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. $94\frac{1}{2}$	vênd. $95\frac{1}{4}$
Renta rom. amort. (5%)	» 99	, $95\frac{1}{8}$
» convert. (6%)	» $98\frac{1}{2}$	» $100\frac{3}{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	» 32	» 34
Credit fonc. rural (7%)	» $102\frac{1}{4}$	, 106
» „ „ (5%)	„ $92\frac{1}{2}$	„ $93\frac{3}{4}$
» » urban (7%)	» $103\frac{1}{2}$	, $104\frac{1}{2}$
» » » (6%)	» $99\frac{1}{3}$	» 100
» » » (5%)	» $90.\frac{5}{8}$	» 91
Banca naţională a României	, 1425.	, ——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	, 331.	, —
« » » Naţională	, 239.	» —
Aurŭ	, $3.55\frac{1}{2}$	, 3.70
Bancnote austriace contra aurŭ	, 2.07.	, 2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 6 Iunie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump. 9.32	Vênd. $9.33\frac{1}{2}$
Argint românesc	» 9.24	» 9.28
Napoleon-d'orĭ	» 9.66	» 9.68
Lire turcescĭ	» 10.90	» 10.98
Imperialĭ	» 9.90	» 9.96
Galbenĭ	» 5.62	» 5.66
Scrisurile fonc. »Albina«	» 100.50	» 101.50
Discontulŭ	» 7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI"

DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** şi **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . . . 12 fl. v. a.
„ „ „ 1/2 „ . . . 6 „ „
„ „ „ 1/4 „ . . . 3 „ „
Se acórdă abonamente şi lunare cu . . 1 „ „

Pentru România şi străinătate pe anŭ . 36 francĭ
„ „ „ „ 1/2 „ . 18 „
„ „ „ „ 1/4 „ . 9 „

Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonaţĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă urmatórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ 10%
„ „ „ 5— 8 „ 15%
„ „ „ 9—11 „ 20%
„ „ „ 12—15 „ 30%
„ „ „ 16—20 „ 40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ 50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Tipografia Alexi Braşovŭ.